

BENEDICT WELLS

NA KONCI SAMOTY

plus

Na konci samoty

Vyšlo aj v tlačovej podobe

Objednať môžete na
www.nakladatelstviplus.cz
www.albatrosmedia.sk

Benedict Wells

Na konci samoty – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2017

Všetky práva vyhradené.
Žiadna časť tejto publikácie nesmie byť rozširovaná
bez písomného súhlasu majiteľov práv.

ALBATROS **MEDIA a.s.**

**NA KONCI
SAMOTY**

BENEDICT WELLS

NA KONCI SAMOTY

plus

The translation of this work was supported by a grant from Goethe Institut which is funded by the German Ministry of Foreign Affairs.

Preklad tejto knihy podporil Goetheho inštitút, ktorého financovanie zabezpečuje nemecké Ministerstvo zahraničných vecí.

Copyright © 2016 by Diogenes Verlag AG Zürich

All rights reserved

Cover Illustration © Maria Bo/Shutterstock

Translation © Eva Budjačová, 2017

ISBN v tlačenej verzii 978-80-566-0085-6

ISBN e-knihy 978-80-566-0290-4 (1. zverejnenie, 2017)

Prisuň si stoličku
Až na samotný okraj priepasti
Vtedy ti porozprávam svoj príbeh

F. Scott Fitzgerald

PRVÁ ČASŤ

Smrť už poznám dlho, no teraz už aj smrť pozná mňa. Opatrne otvorím oči, niekoľkokrát zažmurkám. Tma pomaly ustúpi. Prázdna miestnosť osvetlená iba zelenými a červenými svetielkami prístrojov a lúčom svetla, ktorý preniká cez privreté dvere. Nočné nemocničné ticho.

Vidí sa mi, akoby som precitol z niekoľkodňového sna. V pravej nohe, v bruchu aj na hrudi tupá, teplá bolesť. V hlave tichý hukot, ktorý silnie. Pomaly mi dochádza, čo sa asi stalo.

Prežil som.

Vynárajú sa obrazy, ako na motorke opúšťam mesto, ako zrýchľujem, pred sebou mám zákrutu. Ako kolesá strácajú kontakt s vozovkou, ako vidím blížiaci sa strom, no márne sa mu snažím vyhnúť, zatváram oči...

Čo ma zachránilo?

Spod privretých viečok si obzerám svoje telo. Mäkký golier, zafixovanú pravú nohu, zrejme v sadre, obandážovanú kľúčnu kosť. Pred nehodou som bol v dobrej, na svoj vek dokonca vo veľmi dobrej forme. Možno mi to pomohlo.

Pred nehodou... Čo bolo ešte pred nehodou? Nechcem na to však spomínať, myslím radšej na deň, keď som deti učil hádzať žabky. Na bratove gestikulujúce ruky, keď sme viedli dlhé diskusie. Na výlet s manželkou do Talianska a na to, ako sme sa skoro ráno prechádzali po okraji zálivu na pobreží Amalfi, zatiaľ čo sa okolo nás rodil deň a more sa na skalách mäkučko penilo...

Zadriemem. Vo sne stojíme na balkóne. Nástojčivo mi hľadí do očí, akoby ma prekukla. Vystrčí bradu smerom k dvoru, na ktorom sa naše deti hrajú so susedovými chlapcami. Naša dcéra sa odvážne driape na múr, no náš syn sa nezapája, ostatných iba sleduje.

„To má po tebe,“ povie.

Počujem, ako sa smeje, a načiahnem sa za jej rukou...

Čosi niekoľkokrát zapípa. Ošetrovateľ zavesí nové vrecúško s infúznym roztokom. Ešte stále je hlboká noc. *September 2014* vidím na nástennom kalendári. Snažím sa nadvihnúť.

„Aký je dnes deň?“ Môj hlas znie cudzo.

„Streda,“ odvetí ošetrovateľ. „Dva dni ste boli v kóme.“

Akoby hovoril o niekom inom.

„Ako sa cítite?“

Znovu klesnem na vankúš. „Trochu sa mi krúti hlava.“

„To je celkom normálne.“

„Kedy uvidím svoje deti?“

„Ráno dám okamžite vedieť vašej rodine.“ Ošetrovateľ prejde ku dverám, chvíľu postojí. „Keby niečo, zazvoňte. O chvíľočku sa na vás ešte príde pozrieť primárka.“

Keď neodpoviem, vyjde von.

Vďaka čomu sa život stane tým, čím je?

V tichu počujem každú myšlienku a zrazu som úplne bdelý. Začnem sa vracat' k jednotlivým úsekom svojej minulosti. V ústrety mi kráčajú tváre, o ktorých som si myslel, že som na ne zabudol. Vidím sám seba ako chlapca na internátnom ihrisku a červené svetlo, ktoré osvecovalo moju tmavú komoru v Hamburgu. Spomienky sú najprv neostré, no v priebehu nasledujúcich hodín získavajú presnejšie

kontúry. V myšlienkach zalietam do čoraz dávnejšej minulosti, až napokon skončím pri nešťastí, ktoré zatienilo moje detstvo.

**PRÚDY
(1980)**

Keď som mal sedem rokov, strávili sme rodinnú dovolenku na juhu Francúzska. Môj otec Stéphane Moreau pochádzal z Berdillacu, dediny neďaleko Montpellier. Tisícosemsto obyvateľov, jedno pekárstvo, jedna krčma, dve vinárstvá, jedno stolárstvo a jeden futbalový tím. Boli sme na návšteve u starej mamy, ktorá v posledných rokoch nikam nechodievala.

Otec mal na sebe starú svetlohnedú koženú bundu, ktorú nosieval vždy, keď sme išli na dlhší výlet autom, v kútiku úst sa mu hojdala fajka. Mama, ktorá väčšinu cesty predrie-mala, založila kazetu s piesňami Beatles. Otočila sa ku mne.

„Pre teba, Jules.“

Paperback Writer, v tom čase moja obľúbená pieseň. Sedel som za mamou a pohmkával som si melódiu. Moji súrodenci hudbu prehlušili. Sestra uštipla brata do ucha. Martin, ktorého sme volali Marty, zvreskol a začal sa sťažovať rodičom.

„Sprostá žalobaba!“ Liz ho znovu štipla do ucha.

Hádka sa stupňovala, kým sa mama nezvrtla a na oboch sa nepozrela. Jej pohľad bol majstrovské dielo. Zračilo sa v ňom všetko pochopenie pre Martyho, lebo má drzú sestru, a aj pre Liz, lebo má otravného brata, no hlavne dával najavo, aké sú hádky nezmyselné, ba dokonca naznačoval, že dobré deti by mohli na najbližšej čerpacej stanici eventuálne dostať zmrzlinu. Moji súrodenci sa okamžite prestali harkať.

„Prečo vlastne musíme rok čo rok chodiť k starej mame?“ mosúril sa Marty. „Prečo nemôžeme niekedy ísť do Talianska?“

„Lebo sa to patrí. A aj preto, lebo *mamie* sa na vás vždy teší,“ odvetil otec po francúzsky a ani neodlepil oči od vozovky.

„To nie je pravda. Vôbec nás nemá rada.“

„A navyše tak čudne smrdí,“ dodala Liz. „Ako stará fotelka.“

„Nie, páchne ako zatuchnutá pivnica,“ odporoval brat.

„Nehovorte tak o svojej *mamie*!“ Otec viedol auto po kruhovom objazde.

Díval som sa von oknom. Dodaleka sa tiahli trsy tymianu, garrigue a zakrpatené borovice. Na juhu Francúzska bol vzduch korenistejší a farby intenzívnejšie než u nás. Strčil som ruku do vrecka a medzi prstami som omáľal strieborné franky, ktoré nám zostali z vlašajška.

Navečer sme dorazili do Berdillacu. V spomienkach mi mestčko vždy pripadalo ako mrzutý, ale v podstate milý starček, ktorý celý deň iba drieme. Tak ako na mnohých iných miestach Languedocu, aj tu domy stavali z pieskovca, s jednoduchými okenicami a červenkastými, vetrom ošľahanými škridlóvymi strechami, ktoré sa kúpali v mäkkom svetle zapadajúceho slnka.

Štrk pod kolesami zavřzgal, keď náš kombík zastal pred domom na konci Rue Le Goff. Budova s priečelím obrasteným brečtanom a strechou, ktorá sa dožadovala opravy, vyžarovala čosi tajomné. Bolo z nej cítiť závan minulosti.

Otec vystúpil ako prvý a svižným krokom sa náhlil ku dverám. Musel byť vtedy v najlepších rokoch, ako sa vraví. Ako tridsaťpäťročný mal ešte stále hustú čiernu hrivu a ku každému sa správal úctivo a milo. Často som ho pozoroval uprostred hlúčika susedov či kolegov. Fascinovane počúvali, čo hovorí. Jeho čaro spočívalo v hlase: mäkkom, nie príliš hlbokom ani príliš vysokom, iba s náznakom prízvuku,

ktorý ako neviditeľné laso ovinul okolo svojich poslucháčov a ťahal ich k sebe bližšie. Ako audítora ho v práci nesmierne uznávali, no preňho bola dôležitá iba rodina. Každú nedeľu pre nás vyvárať, vždy mal pre nás deti čas a vďaka mladistvému úsmevu pôsobil optimisticky. Keď som si neskôr prezeral jeho fotografie, všimol som si, že už vtedy čosi nebolo v poriadku. Jeho oči. Zračila sa v nich iskierka bolesti, možno aj strachu.

Vo dverách sa zjavila stará mama. Ústa mala vykrivené a na svojho syna sa takmer nepozrela, akoby sa za niečo hanbila. Objali sa.

My deti sme výjav sledovali z auta. Stará mama vraj bola zamlada chýrna plavkyňa a v celej dedine nesmierne obľúbená. To muselo byť hádam aj pred sto rokmi. Ramená mala teraz dengľavé, tvár vráskavú ako stará korytnačka a akoby nedokázala zniesť hluk, ktorý produkovali jej vnúčatá. Všetci traja sme sa jej báli. A mali sme strach aj zo sporo zariadeného domu so staromódnyimi tapetami a železnými posteľami. Je pre mňa záhadou, prečo sa sem otec každé leto dobrovoľne vracal. „Bolo to, akoby sa musel každý rok vrátiť na miesto svojho najväčšieho poníženia,“ okomentoval otcove návraty neskôr Marty.

Bola tu však aj vôňa rannej kávy, slnečné lúče na dláždenej podlahe v obývačke. Tichý cinkot prichádzajúci z kuchyne, keď sa moji súrodenci vybrali po príbory, aby sme sa mohli naraňajkovať. Otec pohrúžený do novín, matka snovajúca plány na celý deň. Potom vychádzky do jaskýň, výlety na bicykli alebo partička petangu v parku.

Koncom augusta nakoniec každoročné vinobranie v Berdillacu. Večer hrala hudba, domy boli vyzdobené lampión-

mi a girlandami a ulicami sa niesla vôňa grilovaného mäsa. So súrodencami sme sedeli na veľkom schodisku na námestí pred radnicou a dívali sa, ako dospeláci tancujú. V ruke som stískal fotoaparát, čo mi do opatery zveril otec. Ťažkú a drahú mamiyu. Mal som fotiť slávnosť. Považoval som to za česť, keďže otec inak nikomu svoje kamery nezveril. Hrdo som niekoľkokrát stisol spúšť, keď elegantne viedol mamu po tanečnom parkete.

„Ocko je dobrý tanečník,“ vyhlásila Liz znalecky.

Moja sestra mala jedenásť rokov a plavé kučery. Bola veľké dievča. Už vtedy sa u nej prejavovalo to, čo sme s bratom nazývali divadelná choroba. Liz sa vždy správala, akoby stála na javisku. Žiarila, ako keby sa na ňu upieralo niekoľko reflektorov, a hovorila tak nahlas a zrozumiteľne, že by ju bez problémov počuli aj ľudia v posledných radoch. Pred cudzími s obľubou predstierala predčasnú dospelosť, no v skutočnosti sa ešte iba prestala hrať na princeznú. Moja sestra kreslila a spievala, rada sa vonku hrávala so susedovými deťmi, často sa celé dni neosprchovala, chcela sa stať vynálezkyňou a potom zase snívala o tom, že je víla, a v hlave sa jej diali tisíce vecí. A všetky naraz.

V tom čase sa dievčatá Liz väčšinou vysmievali. Veľakrát som videl, ako u nej v izbe sedí mama, upokojujúco sa s ňou rozpráva, keď ju spolužiačky zase raz našťvali alebo jej schovali školskú tašku. Potom som mohol k Liz do izby vojsť aj ja. Búrливо ma objala a ja som na koži cítil jej horúci dych. Ešte raz mi porozprávala všetko, s čím sa zdôverila mame, a zrejme pridala aj čosi navyše. Svoju sestru som miloval ako nič iné na svete a to sa nezmenilo, ani keď ma o niekoľko rokov neskôr nechala v štichu.

Po polnoci sa nad dedinou ešte stále vznášala vlhká spara. Muži a ženy, ktorí neprestajne krúžili na tanečnej ploche – medzi nimi aj naši rodičia –, si po každej piesni vymenili partnera. Spravil som ešte jeden záber, aj keď som už mamiyu takmer nedokázal udržať v rukách .

„Daj sem ten foťák,“ prihovoral sa mi brat.

„Nie, oco ju zveril mne. Mám na ňu dávať pozor.“

„Len na chvíľu, chcem spraviť iba jednu fotku. Veď ty to aj tak nevieš.“

Marty mi vytrhol fotoaparát z rúk.

„Nebuď naňho taký hnusný,“ okríkla ho Liz. „Tak sa tešil, že ho môže mať.“

„Áno, ale jeho fotky sú nafigu, nevie pracovať so svetlom.“

„Aký si ty mudrlant! Nečudo, že sa s tebou nikto nekamaráti.“

Marty urobil niekoľko záberov. Bol stredné dieťa. Mal desať rokov, okuliare, tmavé vlasy, bledú, nenápadnú tvár. Na mne a Liz bolo jasne vidieť rodičovské črty, on však s nimi vzhľadovo nemal nič spoločné. Akoby dohrmel odniekiaľ, nevedno odkiaľ, cudzinec, ktorý sa tu medzi nami uhniesdil. Nemal som ho ani zamak rád. Vo filmoch, ktoré som videl, boli starší bratia vždy hrdinskí chlapci bojujúci za mladších súrodencov. Môj brat však bol na rozdiel od nich čudák, ktorý celý deň trčal vo svojej izbe, hral sa so svojou mravčou kolóniou alebo skúmal vzorky krvi, ktoré odoberal rozpitvaným jaštericiam a myšiam – jeho zásoby mŕtvych malých zvieracích tvorov sa zdali nevyčerpatelné. Liz ho prednedávnom počastovala slovami odporný exot, čím trafila takmer do čierneho.

Z tej dovolenky vo Francúzsku mi okrem dramatickej udalosti, ktorá sa odohrala na konci, v pamäti ostali iba úlomky. Spomínam si však celkom presne, ako sme my súrodenci na slávnosti pozorovali francúzske deti, ktoré hrali na námestí uprostred dediny futbal. Všetci traja sme sa narodili v Mníchove a považovali sme sa za Nemcov. Okrem istých špeciálnych jedál nič nepoukazovalo na naše francúzske korene, navyše sme iba zriedkakedy hovorili po francúzsky. A pritom sa naši rodičia zoznámili v Montpellier. Otec tam odišiel po skončení školy, lebo chcel utiecť pred svojou rodinou. Moja mama sa tam presťahovala, lebo milovala Francúzsko. A tiež chcela utiecť pred svojou rodinou. Keď rodičia hovorili o tých časoch, spomínali na večery, keď zašli do kina, keď mama hrala na gitare, na prvé stretnutie na študentskej oslave spoločného priateľa alebo na to, ako obaja – vtedy už bola mama tehotná – spoločne odišli do Mníchova. Po takýchto rozprávaniach sme môj brat, sestra a ja vždy mali pocit, že svojich rodičov poznáme. No neskôr, keď sa pominuli, sme sa nevyhli zisteniu, že o nich nevieme nič. Vôbec nič.

*

Išli sme sa prejsť, no otec nám neprezradil, kam ideme, a aj cestou takmer stále mlčal. V päťici sme vystúpali na vyvýšeninu a došli k lesu. Na kopci zostal otec stáť pred obrovským dubom.

„Vidíte, čo je tu vyryté?“ spýtal sa, no vyzeral ako duchom neprítomný.

„*L'arbre d'Eric*,“ prečítala Liz. „Ericov strom.“

Dívali sme sa na dub. „Tu niekto odsekol konár,“ ukázal Marty na okrúhle, vypuklé miesto na strome.

„Máš pravdu,“ zamrmlal otec.

Nikto z nás sa so strýkom Ericom nikdy nestretol. Vraj zomrel pred mnohými rokmi.

„Prečo sa ten strom tak volá?“ spýtala sa Liz.

Otcovi sa vyjasnila tvár. „Lebo môj brat pri tomto strome zvädzal dievčatá. Priviedol ich sem, sadli si na lavičku, hľadeli dole do doliny, on im recitoval básne a potom ich bozkával.“

„Básne?“ začudoval sa Marty. „A to akože zabralo?“

„Zakaždým. A práve preto nejaký vtipkár vyryl nožom do kôry tieto slová.“

Zdvihol oči k chladnému rannému nebeskému blankytu, mama sa oňho oprela. Ja som sa pozrel na strom a ticho som zopakoval: *L'arbre d'Eric*.

*

A potom prišiel koniec prázdnin a s ním aj posledný výlet. V noci znovu pršalo, z listov ovisali bacuľaté kvapky rosy, ranný vzduch sa mi sviežo obtrel o pokožku. Ako vždy, keď som vstal skoro ráno, zmocnil sa ma úžasný pocit, že som pánom dňa. Pred niekoľkými dňami som sa zoznámil s dievčaťom z dediny, Ludivine, a povedal som o nej mame. Otec, tak ako vždy, keď sa dovolenka vo Francúzsku chýlila ku koncu, bol rád, že to má na rok za sebou. Občas zastal, aby urobil niekoľko záberov, a pritom si neustále popískoval. Liz kráčala vpredu, Marty sa vliekol ako posledný, takmer vždy sme naňho museli čakať.

V lese sme naďabili na riekku so štrkovým riečiskom, cez ktorú sa klenul kmeň spadnutého stromu. Keďže sme aj tak museli prejsť na druhý breh, spýtali sme sa – všetci traja súrodenci –, či po ňom smieme prejsť.

Otec sa postavil na kmeň a vyskúšal ho. „Môže to byť nebezpečné,“ zhodnotil situáciu. „Takže ja po ňom určite nepôjdem.“

Aj my sme naň vyskočili. Až vtedy sme si uvedomili, ako veľmi sa prehol, aká klzká je kôra a aká kamenistá a široká je rieka. Bolo to presne desať metrov a keby sa niekto pokízol a spadol dole, celkom isto by sa poranil.

„O kúsok ďalej je most,“ poznamenala Liz. Inokedy vždy všetko vyskúšala – no teraz sa zdekovala a kráčala ďalej, brat šiel za ňou. Iba ja som zostal. Strach som vtedy nepoznal, len pred niekoľkými mesiacmi som sa ako jediný z triedy odvážil zísť dolu strmým kopcom na bicykli. Po pár metroch jazdy som stratil kontrolu, preletel som ponad riadidlá a zlomil som si ruku. No len čo bola sadra dole a zlomenina zahojená, hneď som vyhládal nové nebezpečné dobrodružstvá.

Ešte stále som civel na kmeň pred sebou a bez veľkého premýšľania som kládol jednu nohu pred druhú.

„Si blázon,“ zavolať Marty, no ja som ho nevnímam. Raz nechýbalo veľa a bol by som sa pokízol, pri pohľade na kamenistú rieku pod nohami sa mi zakrútila hlava, ale už som bol takmer v polovici. Srdce sa mi rozbúšilo, posledné dva metre som prebehol a šťastne som dobehol na druhú stranu. Od úľavy mi vyleteli ruky do výšky. Až po most kráčala moja rodina po ľavom brehu rieky, ja jediný som šiel po pravom. Z času na čas som sa na nich pozrel a uškrnul som sa. Taký pyšný som ešte nikdy v živote nebol.

*

Rieka vytekala z lesa. Rozširovala sa, prúd silnel, po dažďoch z predchádzajúcich dní sa hladina zdvihla. Breh bol bahnis-

tý a rozmočený, výstražná tabuľa upozorňovala peších, aby sa nepribližovali.

„Kto tam spadne, utopí sa.“ Marty sa pozrel na hučiacu vodu.

„Dúfam, že tam čľupneš. Konečne sa ťa zbavíme,“ uštipačne poznamenala Liz.

Vystrelil k nej nohu, no ona sa šikovne uhla a tak samozrejme a nenútene sa zakvačila do mamy, ako to vedela len ona.

„Zase si bola drzá?“ spýtala sa mama. „Zdá sa, že ťa budeme musieť nechať u starej mamy.“

„Nie,“ zaprotestovala Liz s napoly hraným a napoly skutočným zdesením. „Prosím, len to nie.“

„Nemám na výber. Stará mama dá na teba dobrý pozor.“ Napodobnila vyčítavý pohľad starej mamy a Liz sa zasmiala.

Mama bola jednoznačne hviezdou rodiny, aspoň pre nás deti. Bola atraktívna a útla, mala priateľov po celom Mníchove a organizovala večierky, na ktoré chodievali aj umelci, hudobníci alebo herci, s ktorými sa zoznámila bohviekde. Mimochodom, poriadne bagatelizujem, keď hovorím, že bola „atraktívna“ alebo „útla“. Sú to úbohé slová, ktoré ani náznakom nemôžu opísať náš pocit, že sme čisto náhodou mali za mamu zmes Grace Kellyovej a Ingrid Bergmanovej. Ako dieťa som nechápal, že nežije ako nejaká známa herečka, ale pracuje ako učiteľka. Svoje domáce povinnosti si často plnila s veselým a súčasne milým úsmevom, a až neskôr som si uvedomil, ako veľmi sa musela cítiť obmedzovaná.

Oddýchli sme si na lúke na brehu rieky. Otec si napchával fajku, my sme sa pustili do bagiet plnených šunkou, čo sme si vzali so sebou. Mama potom na gitare zahrála zopár šansonov od Gilberta Bécauda.

Keď s otcom začali nôtiť, Marty prevrátil oči. „Prosím vás, prestaňte. Je to trápne.“

„Ale veď tu nikto nie je,“ namietla mama.

„Ale áno, tamto!“

Brat prstom ukázal na druhý breh, kde sa práve usadila iná rodina s deťmi v našom veku. Mali so sebou psa, pouličnú zmes. Stále hravo pobiehal sem a tam.

Bolo poludnie. Slnko stálo vysoko na oblohe. V letnej horúčave sme si s Martym vyzliekli tričká a ľahli si na deku. Liz čosi čarbala do zápisníka; akési malé obrázky a dokola svoje meno. V tom čase si často skúšala rôzne druhy písma, hľadala najkrajšiu možnosť, takže ho písala všade. Na papier, na stôl, do zaraďovača aj na servítky. *Liz, Liz, Liz.*

Rodičia sa vybrali na prechádzku a túliac sa k sebe sa stratili v diaľke, my deti sme zostali na lúke. Krajina bola presýtená slnkom. Marty a Liz hrali karty, ja som brnkal na gitare a sledoval rodinu na druhom brehu. Opakovane sa mi do uší doniesol smiech prerušovaný psím štekotom. Akýsi chlapec občas hodil palicu, ktorú psia zmeska okamžite priniesla, až kým to chlapca očividne neprestalo baviť a palicu schoval pod deku. Pes sa však chcel ešte hrať, dobiedzal do jednotlivých členov rodiny a napokon zbehol kúsok po prúde rieky. V húšťave na brehu sa zachytil väčší konár. Pes sa ho snažil papuľou vytiahnuť, no nedarilo sa mu to. Prúd rieky bol na tom mieste silný a dravý. Bol som jediný, kto sledoval ten výjav, a cítil som, ako sa mi na zátylku ježia chlpy.

Psíča mykalo konárom a pohabo sa čoraz viac približovalo k šumiacej vode. Práve som na to chcel rodinu na druhom brehu upozorniť, keď som začul, ako skuvíňa. Časť brehu sa jednoducho odlomila a pes spadol do vody. Zakvačený iba

prednými labami a zubami sa držal konára. Kňučal a snažil sa prebojovať na drobiaci sa breh, no prúd bol prisilný. Skuvíňanie zosilnelo.

„Božemôj!“ vzdychla si Liz.

„Nezvládne to,“ okomentoval situáciu Marty. Povedal to s takou istotou, ako keby výjav súdil.

Rodina na druhom brehu sa rozbehla ku psovi. Práve k nemu dobehli, keď sa zrazu konár z húštiny uvoľnil a voda ho spláchla aj s pouličnou zmeskou.

Pes sa ešte chvíľu držal nad vodou, potom zmizol pod hladinou. Zatiaľ čo deti na druhom brehu kričali a plakali, ja som sa odvrátil a pozrel som do tvárí svojich súrodencov. Ich pohľady sa mi navždy vryli do pamäti.

*

Večer mi v posteli ešte stále v ušiach znelo psie skučanie. Liz bola celý deň sklúčená, Marty neprevravel ani slovko. Najzvláštnejšie však bolo, že keď sa to stalo, naši rodičia tam neboli. Samozrejme, keď sa vrátili, tak sa nás snažili utešiť, no nič to nezmenilo na skutočnosti, že ja a moji súrodenci sme zažili niečo, čo otriaslo iba nami.

Vtedy som sa polovicu noci prevaľoval v posteli. Nedokázal som prestať myslieť na to, ako sa šťastie rodiny na druhom brehu rieky v priebehu niekoľkých sekúnd načisto vyparilo. Zišiel mi na um strýko Eric a to, ako nám raz povedali, že „zahynul“. Až dotedy som žil v bezpečí, užíval si ochranu, no očividne existovali neviditeľné sily a prúdy, ktoré dokázali všetko v mihu blesku zmeniť. Lebo niektoré rodiny osud očividne ušetril, zatiaľ čo iné k sebe priťahovali nešťastie. V onú noc som si kládol otázku, či k nim nepatrí aj tá moja.

**NA RÁZCESTÍ
(1983 - 1984)**

O tri a pol roka neskôr, v decembri 1983 som strávil posledné vianočné sviatky s rodičmi. V podvečer som stál pri okne svojej detskej izby, zatiaľ čo ostatní chystali obyvačku. Tak ako každý rok, aj tentoraz ma zavolali, až keď už bolo všetko ozdobené. Ako dlho to však ešte takto bude? Do uší sa mi nieslo bratovo odvrávanie, mamin jasný, zmierlivý smiech. Počul som, ako sa sestra dohaduje s otcom o tom, ktorý obrus vytriahnuť. Aby som prišiel na iné myšlienky, zahľad som sa na dvor, na nahé, snehom pokryté stromy, na hojdačku a domček na strome. V posledných rokoch sa toho veľa zmenilo, no výhľad na milovaný dvor nie.

Ozvalo sa zaklopanie na dvere. Vošiel otec. V kašmírovom pulóvri námorníckej modrej farby a s fajkou stisnutou medzi zubami. Pomaly sa blížil k štyridsiatke. Čierne vlasy mu vpredu zredli, mladistvý úsmev z tváre vyprchal. Čo sa s ním stalo? Pred rokmi ešte pôsobil šťastne, bol plný nádeje a teraz v izbe stála táto prikrčená postava.

Otec iba málokedy robil čosi spoločne s mamou, zato sa však často na celé hodiny vyparil a išiel fotografovať. Čo nafotil, nám však nikdy neukázal. Otca aj jeho zachmúrený pohľad som na chrbte cítil dokonca i vtedy, keď som sa hral s kamarátmi. Podľa neho bol svet miesto plné nebezpečenstiev. Napríklad, keď sme išli autom a za volantom sedela mama. („Ideš príliš rýchlo, Lena, ešte nás všetkých zabiješ!“) Alebo keď som, tak ako každé leto, chcel pri Berdillacu prejsť na druhú stranu

rieky a prebehol som po kmeni stromu. („Jules, ja sa na to *naozaj* nemôžem dívať. Keď spadneš, zlomiš si krk!“) Alebo keď Liz chcela ísť so spolužiačkami na koncert. („Ani nápad! Kto vie, čo za ľudia sa tam potulujú!“) Keby môj otec napísal príručku, zrejme by sa volala „Radšej sa do toho nepúšťajte“.

Uvoľnený bol iba vtedy, keď hral s kamarátmi v parku futbal, a vtedy som ho obdivoval, ako šikovne s loptou pri nohe preklučkoval cez celé ihrisko a protihráčom vytrel kocúra. Keď bol mladý, hral vo Francúzsku v akomsi klube, a ešte stále bolo neodškriepiteľné, že sa na ihrisku výborne orientuje, vedel vytušiť prihrávky súpera a v správnej chvíli trielil tam, kde práve vznikla medzera. Ako keby on jediný tú hru *naozaj* chápal.

Otec prišiel za mnou k oknu. Bol cítiť po tabaku a sviežej, machom voňajúcej kolínskej. „Tešíš sa na sviatky, Jules?“

Keď som prikývol, potľapkal ma po pleci. Kedysi, keď sa večer vrátil z práce, sme sa neraz vybrali na prechádzku po Schwabingu. Na rohoch ešte boli staré krčmičky a kaviarne, v ktorých sa káva pila postojacky, špinavé telefónne búdky a malé obchodíky, kde predávali čokoládu, vlnené pančuchy alebo – to bol môj favorit – certifikáty na pozemky na Mesiaci. Štvrť vyzerala ako trochu prerastená dedina, v ktorej čas plynul o čosi pomalšie. Niekedy sme si v parku dali zmrzlinu a otec mi rozprával, ako zamlada pol roka pracoval v prístave v Southamptone, aby si zarobil na štúdium a naučil sa po anglicky, alebo o huncútstvach svojho brata Erica, keď boli obaja ešte malí. Tieto príbehy som mal najradšej.

Zapamätal som si však najmä radu, čo mi dal na našej poslednej prechádzke. Spočiatku mi jeho slová nedávali veľký zmysel, no po rokoch sa pre mňa stali akýmsi jeho odkazom.

Otec mi vtedy povedal: „Najdôležitejšie je, aby si si našiel *skutočného* priateľa, Jules.“ Všimol si, že nechápem, a naliehavo sa na mňa pozrel. „Skutočný priateľ je niekto, kto je vždy pri tebe, po celý život ti kráča po boku. Musíš ho nájsť, je to dôležitejšie než čokoľvek iné vrátane lásky. Lebo láska môže pominúť.“ Chytil ma za plecía. „Počúvaš ma?“

Hral som sa s palicou, čo som našiel na zemi, a odhodil som ju preč. „Kto je tvoj skutočný priateľ?“ bol som zvedavý.

Otec iba potriasol hlavou. „Stratil som ho,“ začal si pri tom popiskovať, „nie je to zvláštne? Len tak stratil.“

Nevedel som, čo si mám s tým všetkým počať, a možno som ani netušil, že z týchto dobre mienených slov presakuje jeho vlastné sklamanie. Napriek tomu som si jeho radu dobre zapísal za uši. Ľutujem, že som to urobil.

„Počul som, že na teba čaká skvelý darček,“ prehodil otec po francúzsky, keď vychádzal z izby.

„Naozaj? A čo?“

Usmial sa. „Ešte musíš byť niekoľko minút trpezlivý a vydržať.“

Padlo mi to zaťažko. Zvonka som už počul, ako niekto hrá na klavíri – *Tichú noc* a *A la venue de Noël*. Potom konečne po chodbe pribehli Liz a Marty a náhlivo otvorili dvere.

„No tak, poď už!“

Stromček v obývačke siahla až po strop a bol ovešaný pestrofarebnými guľami, drevenými figúrkami a sviečkami, pod ním sa všíli darčeky, vzduch voňal voskom a ihličím. Na stole stála obrovská morka, zapekané zemiaky, jahňacie ragú, rozbiť brusnicová marmeláda, koláč s maslovým krémom a paštéty. Vždy toho bolo priveľa, aby sa po ďalšie dni vyťahovali z chladničky zvyšky a jedli sa na studeno, čo som mal nesmierne rád.

Po večeri sme spievali vianočné koledy, potom nasledoval posledný rituál pred veľkým rozbalovaním darčiekov: mama zahrala na gitare *Moon River*. Túto chvíľu si zakaždým vychutnávala.

„Naozaj to chcete počuť?“ spýtala sa.

„Áno!“ pritakali sme zborovo.

„Ach, neviem. Podľa mňa ste iba zdvorilí.“

„Ale hej, chceme to počuť!“ zvolali sme mocnejšími hlasmi ako predtým.

„Chcem nové publikum,“ vzdychla si mama sklamane. „To to ma už má po krk, nechce ma už.“

Revali sme čoraz hlasnejšie, kým predsa len gitaru nevzala do rúk.

Mama pre nás bola ešte vždy srdcom rodiny. Ak bola nablízku, zmenili sa zvady mojich súrodencov na zapáravé slovné potýčky, na ktorých sme sa smiali, a z krízových situácií v škole sa stali iba menšie nezdary, ktoré sa dali bez problémov zvládnuť. Ochoťne Liz stála ako model pre jej kresby alebo poprosila Martyho, aby jej pod mikroskopom ukázal výsledky svojich výskumov. Mňa naučila variť a prezradila mi dokonca aj tajomstvo, recept na svoj „neodolateľný koláč“, lepkavú čokoládovú brečku, ktorá v človeku okamžite vyvolala závislosť. A hoci bola trochu lenivá – klasická situácia: mama leží na gauči a diriguje nás, aby sme jej priniesli hento či tamto z chladničky – a potajme fajčila, všetci sme chceli byť presne takí ako ona.

Konečne začala hrať, jej hlas zaplnil miestnosť.

*Moon River, wider than a mile,
I'm crossing you in style some day.
Oh, dream maker, you heart breaker,
wherever you're going I'm going your way.*

Bola to presne tá chvíľa v roku, keď bolo všetko tak, ako má byť. Liz počúvala s otvorenými ústami, brat dojato šibrinkoval svojimi okuliarmi a otec načúval so smutnými očami, ale s nadšenou tvárou. Vedľa neho sedela teta Helene, mamina staršia sestra, veselá, objemná žena, ktorá bývala sama vo svojom byte v Glockenbachu a zakaždým nám priniesla obrovské darčeky. Odhliadnuc od starej mamy, ktorá žila ďaleko vo Francúzsku, predstavovala celú rodinu, čo sme ešte mali: tenká vetvička na rodostrome Moreauovcov.

Pri rozbaľovaní darčiekov som ako prvý schytil darček od otca, veľký a neforemný. Roztrhol som obal: stará mamiya. Otec na mňa upieral nedočkavý pohľad. Fotoaparát sa mi videl akýsi povedomý, ale od oslavy v Berdillacu som nefotografoval. Navyše, mamiya už bola používaná, mala hrbu škrabancov, šošovka vyzerala ako obrovské kyklopie oko, gombíky pri prestavovaní pukali. Sklamane som ju položil a pustil sa do rozbaľovania ďalších darčiekov.

Od mamy som dostal červený zápisník v koži a tri knižky: *Tom Sawyer*, *Malý princ* a *Krabat*. Večer mi pred spaním ešte stále čítala, čoraz častejšie však nechávala čítať mňa a chválila ma, keď som čítal správne. Prednedávnom som po prvý raz sám napísal príbeh o začarovanom psovi. Mame sa veľmi páčil. Vzal som červený zápisník do ruky a neskôr, keď ostatní hrali stolové hry, som doň zapísal svoje myšlienky.

*

Krátko pred Novým rokom sme otca videli prvý a súčasne posledný raz plakať. V ono popoludnie som ležal na posteli a písal novú poviedku. Bola o knižnici, v ktorej sa knihy každú noc potajme rozprávali, vyťahovali sa jedna pred druhou,

kto ich napísal, alebo sa sťažovali na nevýhodnú polohu kde-si v zastrčenom zadnom regáli.

Do izby vošla sestra, bez zaklopania. Sprisahanecky sa uškrnula a zavrela za sebou dvere.

„Čo je?“

Odpoveď som vlastne mohol tušiť. Liz už mala štrnásť rokov a zaujímali ju presne tri veci: kreslenie, gýčovité romantické filmy a chlapci. Bola teraz najkrajšie dievča v triede, s plavými lokňami, hlbokým hlasom a úsmevom, ktorým si vedela každého omotať okolo prsta. Cez prestávku ju bolo často vídať na dvore s družinou dievčat, ktorým rozprávala, ktorého chlapca kam pobožkala a aké to bolo nudné, v najlepšom prípade priemerné. *Nikdy* to nebolo dobré a *vždy* to boli starší chlapci z mesta, chlapci z jej triedy proti nim nemali šancu. Niekedy napriek tomu pokúšali šťastie, Liz si ich však vôbec nevšímala.

Sadla si ku mne na posteľ a štuchla do mňa. „Ty zradca.“

Ešte stále som písal svoj príbeh a nevnímal som nič naokolo. „Prečo?“

„Pobožkal si dievča.“

Zapálili sa mi líca. „Odkiaľ to vieš?“

„Videla tá jedna moja kamoška. Vraj ste stáli rovno pred vchodom do domu a tomu dievčaťu si údajne strkal jazyk priam do krku. Povedala, že ste vyzerali ako dva labradory.“

Liz sa zasmiala, z ruky mi pritom vytrhla zápisník a začala doň čmárať postavičky a vedľa nich všade svoje meno. *Liz, Liz, Liz.*

To s tým božkom bola pravda. S dievčatami som sa vedel rozprávať, akoby boli chlapci, a ony mi občas pod lavicou posielali ľúbostné lístočky. Zdalo sa, že život je plný takých-

to zaslúbení, a moje sebavedomie rástlo. Bol som predse-
da triedy, no aj tak som cez vyučovanie často vyrušoval ale-
bo som si ležérne s úškrnom vyložil nohy na stôl, kým ma
učiteľ nepokarhal. Neskôr som svoje správanie považoval
za arogantné, no vtedy sa mi páčilo udávať pred kamarátmi
tón a byť stredobodom pozornosti. Začal som sa kamará-
tiť so staršími chlapcami a stal sa zo mňa bitkár. Keď niekto
v novej skupine napríklad utrúsil poznámku na moju adre-
su, okamžite som sa naňho vrhol. Nikdy to nikto nemyslel
celkom vážne, ale ani nie celkom zo žartu. Niektorí z tých
starších chlapcov už fajčili marihuanu a pili alkohol, no keď
mi niečo ponúkli, ešte stále som váhal. Nepovedal som im
ani o tom, že rád čítam alebo že si vymýšľam príbehy. Vy-
smiali by ma, vedel som to, aj že túto svoju stránku musím
dobro skrývať.

„A ako ti to bozkávanie chutilo?“ Liz mi hodila zápisník
do lona.

„Do toho tá nič!“

„No tak, povedz. Veď pred sebou nemáme tajnosti.“

„Máš pravdu, no teraz sa mi nechce.“

Vstal som a pobral som sa do otcovej pracovne. Vždy v nej
trochu páchlo prachom usadeným na spisoch, a starým pa-
pierom. Keď som začul, že sestra ide za mnou, robil som sa,
že som zaneprázdnený, a vrtal som sa v zásuvkách písacie-
ho stola. Vo väčšine ležali iba puzdrá na okuliare, kalamáre
a zažltnuté listy zo zápisníka. V najspodnejšej som však zba-
dal leicu. Kryt mala čierny, objektív strieborný. Ležala v ori-
ginálnom obale, otca som ňou nikdy nevidel fotografovať.
V zásuvke bol okrem fotoaparátu aj list napísaný po francúz-
sky, rukopis som nepoznal.

Milý Stéphan, tento fotoaparát je pre teba, aby ti pripomínal, kým si, a aj to, čo život nikdy nesmie zničiť. Prosím, snaž sa ma pochopiť.

Od koho je ten list? Vrátil som ho späť do zásuvky a pustil sa skúmať fotoaparát. Otvoril som uzáver, cez ktorý sa vkladal film, pokrútil objektív. Vo svetle dopadajúcom cez okno tancovali prachové čiastočky.

Liz práve v malom zrkadle objavila svoj obraz. Nesmierne potešená tým, čo vidí, sa obzerala zo všetkých strán, potom sa znovu otočila ku mne.

„A čo ak som ešte nikdy nikoho nepobozkala?“

„Čože?“

Sestra si hrýzala spodnú peru a mlčala.

„Celý čas nám predsa hovoríš o tom, s kým všetkým si sa oblizovala.“ Fotoaparát sa mi hojdal na ruke. „Nič iné od teba nepočúvame.“

„Môj prvý bozk musí byť niečo mimoriadne, ja...“

Ozvalo sa zavŕzganie. Vo dverách sa zjavil náš brat. Mal skvelý ňuch na to, kedy a kde sa v byte práve prezrádzajú nejaké tajomstvá. Jeho čertovský úškrn bol jasným znamením, že počúva, čo hovoríme.

Marty mal vtedy trinásť rokov, bol samotársky štréber s okuliarmi s kovovým rámom, chudý a bledý ako krieda. Dieťa, ktoré nenávidelo deti, ktoré sa vešalo na dospelých a inak cieľene vyhľadávalo samotu. Vždy stál v tieni svojej sestry, ktorá ho provokovala všade, kde sa len dalo, v škole si ho nikdy nevšímala a vysmievala sa mu, keďže nemal takmer žiadnych kamarátov. A teraz sa mu – ako dar z nebies – dostali do rúk tajné informácie, ktoré mohli v škole v mihu zničiť jej povesť.

„Zaujímavé,“ zašomral. „Chlapcov púšťaš k vode, lebo si posero? Lebo si krpaté decko, ktoré radšej kreslí gýčovité maza-nice a mojká sa s mamou?“

Liz chvíľu trvalo, kým sa spamätala.

„Ak čo i len cekneš, tak...“

„Tak čo?“ Marty sa zasmial, prehnane intenzívne vydával zvuky ako pri bozkávaní.

Liz sa naňho vrhla. Kvákali sa za vlasy a kopali jeden do druhého. Snažil som sa súrodencov oddeliť a nevšimol som si, kto mi z ruky vyrazil fotoaparát. Videl som iba, ako letí cez celú izbu a objektívom nadol padá na... – Dočerta.

Okamžite zavládlo ticho. Zodvihol som leicu, mala prask-nutý objektív.

Chvíľu sme sa radili, čo robiť.

„Vráťme foťák jednoducho späť do zásuvky,“ navrhla Liz. „Možno si to otec vôbec nevšimne.“

Ako vždy, aj teraz mala naša sestra posledné slovo.

V ten deň sa otec domov vrátil prekvapivo skoro. Bol akýsi rozrušený a okamžite sa zašil do pracovne.

„Podďte!“ zavelila Liz.

Cez poodchýlené dvere sme v trojici sledovali, ako otec chvíľku nepokojne pobieha po izbe a neustále si rukou pre-česáva vlasy. Potom zodvihol slúchadlo zeleného telefónu s otočným ciferníkom a vykrútil číslo.

„To som ešte raz ja,“ povedal svojím mäkkým prízvukom, „Stéphane. Chcel som vám povedať, že robíte chybu. Nemô-žete jednoducho...“

Osoba na druhom konci telefónu otca zrejme okamžite odbila, bol jednoznačne zdrvený. Keď hovoril, každú vetu začínal slovami „Ale vy...“ alebo „To je však...“, raz zaznelo

dokonca aj orodujúce „prosím“, no už sa takmer nedostal k slovu.

„Mohli ste aspoň niečo naznačiť,“ skríkol nakoniec. „Po dvanástich rokoch. Nemôžem sa predsa...“

Zase ho odbili. Potom telefón jednoducho zložil.

Prešiel do stredu miestnosti a niekoľko sekúnd tam nepohnute stál, akoby z neho niekto vysal všetku energiu. Strašidelné.

Konečne sa znovu prebral k životu. Pristúpil k písaciemu stolu a mne bolo okamžite jasné, ktorú zásuvku vytiahne. Najprv si prečítal list, potom z obalu vytiahol leicu. Keď si všimol zničený objektív, strhol sa. Fotoaparát aj list vrátil do zásuvky a podišiel k oknu. A rozplakal sa. Nebolo nám jasné, či je na príčine telefonát, alebo fotoaparát, alebo dokonca tážoba, čo ho kvárila posledné roky. Vedeli sme iba jedno: nemali sme chuť dívať sa na to. A tak sme sa bez slova pobrali každý do svojej izby.

*

Po Novom roku chceli rodičia cez víkend odcestovať. Spontánne sa rozhodli vybrať sa na výlet, ktorý zrejme súvisel s otcovým prepustením, no mama nám povedala, že idú navštíviť priateľov v Montpellier a ostávame doma. Mala na nás dozrieť teta.

„Ale my nepotrebujeme nijakú babysitterku,“ namietla Liz. „Mám už štrnásť rokov.“

Mama jej dala pusku na čelo. „Veď to je skôr kvôli tvojim mužským kolegom.“

„Ďakujem, počul som to,“ zamrmlal Marty a neodlepil pritom oči od novín.

V našom dome v Mníchove žili ešte deviaty ďalší nájomníci, okrem iných aj Marleen Jacobiová, mladá, mimoriadne pekná vdova, ktorá sa obliekala výhradne do čierneho. Keď ju človek stretol, vždy bola sama, a mne nešlo do hlavy, ako niekto môže žiť tak osamelo. Liz ju však obdivovala a nesmierne ju vzrušilo, keď ju stretla na schodoch alebo na ulici. Vtedy ma zakaždým štipla do ramena alebo do mňa drgla.

„Je famózna!“ vydýchla obdivne.

Bola taká očarená, že sme ju s bratom začali naťahovať. „Práve tu bola Jacobianka,“ zvestovali sme jej v to popoludnie. „Minuli ste sa o niekoľko sekúnd. Bola taká pekná ako ešte nikdy.“

„Ale čo,“ odbila nás Liz s prehnane znudeným výrazom. „Neverím vám ani slovo.“

„Ale áno, pýtala sa na teba,“ klamali sme ďalej. „Chce sa za teba vydať.“

„Ste detinskí idioti!“ odvrkla Liz a švacla sa k mame na gauč v obývačke. „Mami,“ začala a pritom sa na mňa vyškierala, „háďaj, kto prednedávnom prvýkrát pobozkal dievča?“

Mama okamžite pohľadom skĺzla na mňa. „Je to pravda?“ spýtala sa a podľa mňa to znelo ako uznanie.

Už si nespomínam, o čom sme sa potom zhovárali, no pamätám si ešte, ako mama jedným pohybom vstala z gauča a pustila pesničku. *Via Con Me* od Paola Conteho. Vystrela ku mne ruku.

„Jules, dávaj pozor,“ poučala ma pri tanci. „Keď chceš dostať dievča, zatancuj si s ním na túto pesničku. Touto piesňou si ju istotne získaš.“

Mama sa zasmiala. Až o pár rokov neskôr som si uvedomil, že to bolo jediný raz, čo sa so mnou rozprávala ako so sebe-rovným.

Krátko predtým, ako rodičia večer vyrazili, som ešte prehodil pár slov s otcom. Bude najlepšie, ak náš rozhovor rozpoviem tak, ako som si ho naddlho uchoval v spomienkach:

Náhodou som vtedy prechádzal okolo spálne. Otec sa práve balil. Zdalo sa mi, že je vystresovaný.

„Dobre, že ideš,“ privítal ma. „Musím sa s tebou porozprávať.“

Stál som a opieral som sa o dvere. „Čo sa deje?“

Nevyrukoval hneď s tým, čo mal na srdci, ale začal svojimi večnými obavami, že sa mu nepáčia moji starší kamaráti, že som v „zlej spoločnosti“. Potom sa však rozhovoril o darčeku, čo mi dal na Vianoce, o fotoaparáte.

„Ešte stále leží v kúte. Ani raz si ho nepoužil, však? Ani si si ho poriadne neobzrel.“

Zrazu mi bolo otca ľúto. Odvrátil som pohľad.

„Je naozaj cenný. V tvojom veku by som sa z takého foťáka veľmi tešil.“

„Neviem, ako ním fotiť. Je príliš ťažký a starý.“

Vtedy sa otec vzpriamil a podišiel ku mne. Úžasne vysoký, obrovský muž. „Je to klasika, chápeš?“ Na chvíľu sa mu na tvári objavilo zase čosi mladistvé. „Lepšie než nové aparáty. Má *dušu*. Keď sa vrátíme, ukážem ti, ako ním robiť fotky a ako vyvolať film. Dohodnuté?“

Zdráhavo som prikývol.

„Máš dobré oko, Jules. Bol by som rád, keby si neskôr fotografoval,“ dohovárал mi otec a aj tieto slová sa mi naveky vryli do pamäti.

Na čo si ešte z toho večera spomínam? V každom prípade na to, ako ma mama na rozlúčku pobozkala na čelo. V živote som určite tisíckrát myslel na tento posledný bozk a na jej

posledné objatie, na jej vôňu a upokojujúci hlas. Tak často som si to všetko v mysli premietal, až som si už nebol istý, či je to pravda.

*

So súrodencami sme víkend strávili doma. Hrali sme sa s tetou Malefiz, pričom Liz sa ako vždy snažila iba o jedno: zabarikádovať Martyho drobnými bielymi guľôčkami, a večer som pre všetkých spravil hubovú omeletu podľa maminho receptu, tak ako ma ju naučila.

V sobotu sme s Liz zašli do kina, takže keď otec zatelefonoval z cesty, doma bol iba Marty. Rodičia sa nečakane rozhodli, že sa zdržia ešte niekoľko dní. Prenajali si auto, aby mohli zájsť do Berdillacu.

Nenamietal som a tešil som sa najmä na darčeky a syr, ktorý z južného Francúzska privezú.

A vtedy prišiel 8. január, nedeľa. V nasledujúcich rokoch som sa často pokúšal vytesniť akési nejasné tušenie, ale zrejme to bol nezmysel. Podvečer zazvonil telefón. Keď teta zdvihla slúchadlo, ihneď som zacítil zmenu atmosféry a sadol som si. Aj Marty sa okamžite zastavil. Všetky ostatné detaily mi vyšumeli z hlavy. Neviem, čo som robil ráno, čo som robil po telefonáte ani prečo sestra v ten večer nebola doma.

Z toho dňa sa mi v mysli uchovala iba jediná, posledná spomienka, v ktorej význam som však začal veriť až oveľa neskôr.

V ono popoludnie som celý vytočený vbehol do obývačky. Liz práve kreslila akýsi obrázkový príbeh, brat sedel vedľa nej a svojím maličkým písmom škrabotal čosi pre Gunnara Nordahla, nórskeho priateľa, s ktorým si písal. S Liz sme však

vždy tvrdili, že nijaký Gunnar Nordahl neexistuje a Marty si ho iba vymyslel.

Zaujal som pred bratom pozíciu boxera. Práve som prechádzal fázou Muhammad Ali a považoval som sa za jeho skvelého imitátora, páčili sa mi najmä jeho veľkohubé výzvy na súboje.

„Hej,“ osopil som sa na Martyho. „Dnes si na rade, ty krysa jedna. Si iba strýčko Tom.“

„Jules, lezieš mi na nervy. Okrem toho vôbec nevieš, čo strýčko Tom znamená.“

Plesol som ho po pleci. Keď nereagoval, plesol som ho ešte raz. Bratovi vyletela ruka, no ja som uskočil a začal som boxovať s neexistujúcim súperom. „Vznášať sa ako motýlik, pichať ako včela.“

Zrejme som nebol úžasný imitátor Muhammada Aliho, ale Aliho shuffle a jeho rýchle, takmer tanečné prestupovanie z nohy na nohu na mieste som ovládal celkom dobre.

Liz sa na nás so záujmom pozerala.

Znovu som plesol Martyho. „V druhom kole si *na rade*,“ reval som s vypúlenými očami. „Súperil som s aligátorom, sputnal som blesk a hrom strčil do basy. Minulý týždeň som zahrúsil skalú, zranil kameň a jednu tehlu som zmaľoval tak, že bola zrelá do nemocnice. Ty si však taký odporný, že sa na teba pri súboji vôbec nehodlám pozeráť.“

„Nevyrušuj!“

„Presne tak, nevyrušuj ho,“ zopakovala Liz pohrdlivo. „Zase píše svojmu imaginárnemu nórskeму kamošovi.“

„Ach, s vami je nuda!“ vyhlásil Marty.

Tentoraz som bratovi plesol po zátylku tak silno, že mu vyletelo pero z ruky. Prudko vyskočil a rozbehol sa za mnou. Poklbčili sme sa. Najprv to vyzeralo vážne, ale keďže som

neustále škriekal a vyrevoval, že som ten najväčší, Marty sa chtiac-nechtiac rozosmial a pustil ma.

Približne v rovnakom čase nastúpili moji rodičia do prenajatej renaultky, aby zašli do Berdillacu na návštevu starej mamy. Mladá právnička zatiaľ nasadla do svojej toyoty. Smerovala na večeru do Montpellier a chcela prísť načas. Na mokrej vozovke stratila kontrolu nad vozidlom a prešla do protismeru, kde sa zrazila s renaultkou, v ktorej sedeli moji rodičia. Dvaja ľudia prišli na mieste o život.

Mladá právnička unikla smrti iba o vlások.

